

“ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ
Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΑΚΗΣ Μ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
9 ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ (ΣΤΟΑ ΠΑΠΠΟΥ)

ΤΗΛΕΦ. 23-616

Απόκομμα **ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ**

12. ΜΑΡ. 1934

Χρονολογία

ΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ»

‘Η «Πάπισσα ‘Ιωάννα» και ο ‘Εμμανουήλ Ροΐδης

ΠΩΣ ΑΦΩΡΙΣΘΗ ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗΝ ΑΥΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

20Ν

“Όταν ο Ροΐδης έγραψε την «Πάπισσα ‘Ιωάννα» ήτο τριάντα έτων. ‘Η οικογένειά του άριστοκρατική. Νέος είχε ταξειδεύσει στην ‘Ιταλία, την Γερμανία και την Αίγυπτο. «Άγαπούσε—γράφει ένας κριτικός του—τά αλογα, τὸ σπαθί, τὰς ώραιάς γυναικάς και τὰ σπάνια βιβλία». ‘Ο ‘Ιδιος, σ’ ένα συμπόσιο, έκαμε τήν παρακάτω έμμετρον έκμυστήρευσι :

‘Αγαπῶ τὸν καλὸν οἶνον ὅταν ἀκρα-
τος ἀφρίξῃ
Καὶ τοὺς κύλικας μὲ λάμπεις ξανθοχρῶ-
σους χρωματίξῃ.
‘Αγαπῶ μὲ τὴν ἀκτίνα τῶν νυκτερινῶν
λαμπάδων
Τὸ πρῶτ’ νὰ περιμένω εὐαχουμένους και
ἄδων
‘Ηδονὴν ἐγὼ ζητήσας τοῦ σκοποῦ προσ-
καίρου βίου
Τεθαμμένην αὐτὴν εὗρον εἰς τὸ βάθος
ποτηρίου»

Στις ἀρχές τοῦ 1866 ἐκυκλοφόρησεν ἡ πρώτη ἐκδοσις τῆς «Πάπισσας ‘Ιωάννας». Σὲ διάστημα ὀλίγων μηνῶν ὁ συγγραφεὺς τῆς ἔγινε διάσημος. Τὸ βιβλίον του μετεφράσθη γρήγορα εἰς τὰ γαλλικά. Καταπληκτικὴ ἐπιτυχία.

‘Απὸ ‘Αθηνῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν—λέγει κάποιος σύγχρονός του διανοούμενος—καὶ ἀπὸ Κερκύρας εἰς Τραπεζοῦντα, ὅλη ἡ ‘Ελλάς ἐθαύμαζε τὸ ἐξοχὸν ὕφος τοῦ συγγραφέως, τὴν χάριν, τὴν λεπτότητα και τὴν πονηριάν».

‘Ο πατέρας τῆς ‘Ιωάννας—τῆς γυναικας τοῦ ἔγινεν...ἀνδρας και ἐκάθησε στὸν θρόνον τοῦ Βατικανοῦ—ἦτο ‘Αγγλος καλόγηρος. Στις φλέβες ὅμως τοῦ ρασοφόρου ἄκείνου ἔρρεεν αἷμα ‘Ελληνικό. Στὴν ἱστορία τὸ ὄνομά του δὲν διεσώθη. Εἶνε γνωστὸν μόνον ὅτι κατήγετο ἀπὸ τοὺς ‘Ελληνας ἱεραποστόλους, οἱ ὅποιοι ἐφύτευσαν τὸν πρῶτον σταυρὸν εἰς τὴν χλοερὰν ‘Ιρλανδίαν»,

‘Η μητέρα τῆς ‘Ιωάννας ὀνομάζετο Γιούθα. ‘Ητο μία ὡραία ξανθὴ κοπέλλα και ἔβροσκε τίς χήνες κάποιου Σάξωνα βαρῶνου. Τὴν παραμονὴν ὅμως ἐνὸς συμποσίου, ποῦ ὁ κύριός τῆς ἐπῆγε στὸ χωράφι γιὰ νὰ διαλέξῃ τὴν πιὸ καλοφρεμένη χῆνα, εἶδε τὴν

ὁμορφὴν δοῦλα του και θέλησε νὰ τὴν κάμῃ δική του. ‘Η ἐπιθυμία του δὲν ἦτο δύσκολο νὰ πραγματοποιηθῇ. Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ τὴν μετέφερεν ἀπὸ τὸ κοττέτσι στὴν κρεββατοκάμαρά του.

‘Αλλὰ γρήγορα τὴν βαρέθηκε. ‘Απὸ τὴ στιγμή ἐκείνη ἡ Γιούθα περνᾶει ἀπὸ χέρι σὲ χέρι. ‘Ο βαρῶνος παρεχώρησε τὴν ξανθὴν δοῦλα του στὸν οἰνοχόον, ἐκείνος τὴν ἔδωσε στὸ μάγειρο κι’ αὐτὸς τὴν ἐχάρισε στὸν «χυτροκόρο». ‘Ο τελευταῖος, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ θεοφοβούμενος, ἔκαμε τὴν ἐξῆς ἀντάλλαγή : ‘Εδωσε τὴν ξανθὴν νέα σ’ ἕνα καλόγηρο κι’ ἐπῆρεν εἰς ἀντάλλαγμα ἕνα... δόντι τοῦ ἀγίου Γουτλάκου, ὁ ὅποιος ἐπέρασε τὴν ζωὴ του μέσα σὲ κάποιον λάκκο. ‘Ετσι ἡ καυμένη ἡ Γιούθα ξέπεσεν ἀπὸ τὸ κρεβάτι τοῦ ἀφεντικοῦ τῆς στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ καλόγηρου.

Τὴν κατάπτωσιν τῆς Γιούθας ὁ Ροΐδης παρομοιάζει μὲ τοὺς «ὕψηλούς πῖλους», οἱ ὅποιοι ἀπὸ τοὺς κροτάφους τοῦ διπλωμάτου κατεβαίνουν στὸ κεφάλι τοῦ ἐ-

παίτου. Γι’ αὐτὸ στὴν ‘Αγγλία τὸ ψηλὸ καπέλλο «θεωρεῖται ὡς παλλάδιον τῆς συνταγματικῆς ἰσότητος».

‘Αλλ’ ἂς παρακολουθήσουμε τὴν Γιούθα σὴ νέα τῆς σταδιο-

Ο ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΗΣ
εἰς ἡλικίαν 15 ἐτιῶν. Προσωπογραφία γενομένη εἰς τὴν Γένοβαν.

δρομία. Τὸ συνοικέσιον τῆς μὲ τὸν καλόγηρο κατέληξε σὲ μιὰ εὐτυχισμένη συμβίωσι. Τὴν ἡμέρα ὁ

ρασοφόρος γυρνοῦσε στοὺς γετονικοὺς πύργους κι’ ἐπωλοῦσεν εὐχῆς και κομπολόγια. Τὸ βράδυ ἐπέστρεψε στὸ κελλί του ἔχοντας τὰ χέρια ὕγρα ἀπὸ τὰ φιλήματα τῶν πιστῶν και τὸ ταγάρι του γεμάτο. Μέσα ἐκεῖ εὗρισκεν ἡ Γιούθα ὅ,τι ἤθελε νὰ φάῃ : ψωμί, κρέας, γλυκίσματα, φρούτα. Μόνον αἱ πατάτες ἔλειπαν γιατί δὲν εἶχαν ἀκόμη εἰσαχθῆ στὴν ‘Αγγλία.

‘Η Γιούθα, δταν ἄκουε ἀπὸ μακριὰ τὸ τραγούδι τοῦ καλόγηρου, ἔστρωνε τὸ τραπέζι. ‘Οταν τελείωνε τὸ φαγοπότη, ἄπλωναν οἱ νεόνυμφοι προβειές σὲ σωροὺς ξηρῶν φύλλων. ‘Επάνω στὸ μαλακὸ αὐτὸ στρώμα ξάπλωναν και ἔσκεπάζοντο μὲ πυκνόμαλλο δέρμα λύκου. ‘Οσο πιὸ δυνατὸς φυσοῦσεν ἔξω ὁ Βορρηῆς, ὅσο πιὸ πυκνὸ ἔπεφτε τὸ χιόνι, τόσο πιὸ σφιχτὰ ἀγκαλιάζονταν τὸ εὐτυχισμένο ἐκεῖνο ζευγάρι.

«Οὕτω—παρατηρεῖ ὁ Ροΐδης—ἀπεδείκνυον πόσον ἠπατάτο ὁ ἄγιος ‘Αντώνιος, ἰσχυριζόμενος ὅτι τὸ κρῦο ψυχραίνει τὸν ἔρωτα, και οἱ ἀρχαῖοι ‘Ελληνες, οἱ παριστῶντες τὸν χειμῶνα ὡς γέροντα μισογύνην».

Τέτοιες χρυσῆς ἡμέρες περνοῦσαν οἱ γονεῖς τῆς ‘Ιωάννας. ‘Αλλὰ ἕνα πρῶτ’ ὁ καλόγηρος, ἐνῶ ἀπετίνασεν ἀπὸ τὰ βλέφαρά του τὸν ὕπνον και ἀπὸ τὰ μαῦρα του γένεια τίς ξανθῆς τρίχες τῆς γυναικας του, εἶδε στὸ κατώφλι τῆς καλύβας του δύο ‘Αγγλοσάξωνας τοξότας. Εἶχαν τὴν κνήμες και τὰ πόδια γυμνά κι’ ἐκρατοῦσαν ἀσπίδας. Οἱ